

KARAKTERISTIEKE OBJECTEN

BLAUWESTAD

Karakteristieke objecten

Blauwestad

Inhoud

1. Inleiding
2. Karakteristieke objecten
3. Waarderingscriteria
4. Bronnenlijst

1. Inleiding

Dit boekwerkje bevat de lijst met karakteristieke objecten in het bestemmingsplangebied Blauwestad. Deze selectie is uitgevoerd door Libau in opdracht van de gemeente Oldambt. In deze inleiding komen de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek aan bod.

Aanleiding

De gemeente Oldambt heeft zich uitgesproken over de wenselijkheid van het aanwijzen van karakteristieke objecten in de kernen. Op deze wijze kan worden voorkomen dat panden worden gesloopt zonder dat een nadere afweging kan worden gemaakt ten aanzien van de cultuurhistorische waarde. Met een inventarisatie en selectie van karakteristieke objecten biedt de gemeente duidelijkheid vooraf, zowel richting eigenaren als andere partijen, en wordt voorkomen dat de gemeente slechts ad hoc en per individuele casus kan reageren op ontwikkelingen. Daarnaast wordt vanuit de samenleving een groeiende belangstelling gesignaleerd voor – en een roep om – bescherming van cultureel erfgoed als drager van lokale identiteit.

Doel

De gemeente is voornemens karakteristieke panden aan te wijzen. Door middel van het planologisch verankeren van deze objecten in het bestemmingsplan kunnen eventuele sloopaanvragen op grond van de aanwezige cultuurhistorische waarden worden geweigerd.

Werkwijze

De selectie is als volgt tot stand gekomen. Vertrekpunt van de inventarisatie is de lijst van objecten van het Monumenten Inventarisatie Project. Deze lijst is meer dan twintig jaar geleden opgesteld ten behoeve van de selectie van rijksmonumenten, en bleek toe te zijn aan herziening. Op basis van veldwerk en literatuuronderzoek is de bijgevoegde selectie tot stand gekomen.

Door de gemeente is nadrukkelijk ingezet op het betrekken van de bevolking bij het proces van inventarisatie, waardering en selectie. Daartoe is een werkgroep samengesteld waarin lokale deskundigen afkomstig uit (cultuur-)historische verenigingen en andere betrokken burgers zitting hebben gehad. Met de inbreng van de werkgroep is een selectie gemaakt van karakteristieke objecten in het plangebied.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het belangrijkste onderdeel van dit document, de selectie met karakteristieke objecten in het bestemmingsplangebied Blauwestad. De objecten op deze lijst zijn gerangschikt per hoofdkern en vervolgens op straatnaam en huisnummer. Ieder object is voorzien van een korte beschrijving en een score ten aanzien van de vijf algemeen gehanteerde criteria voor de waardering van gebouwd erfgoed. Hoofdstuk 3 bevat een nadere omschrijving van deze criteria. De rijksmonumenten in het gebied zijn al beschermd en maken daarom geen deel uit van het onderzoek. Een overzicht van alle rijksmonumenten is te vinden op <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>. Tot slot bestaat hoofdstuk 4 uit een overzicht van de gebruikte bronnen.

Sanne Tillema, Libau

Herman Waterbolk, Libau

Reina Boels, gemeente Oldambt

Juli 2020

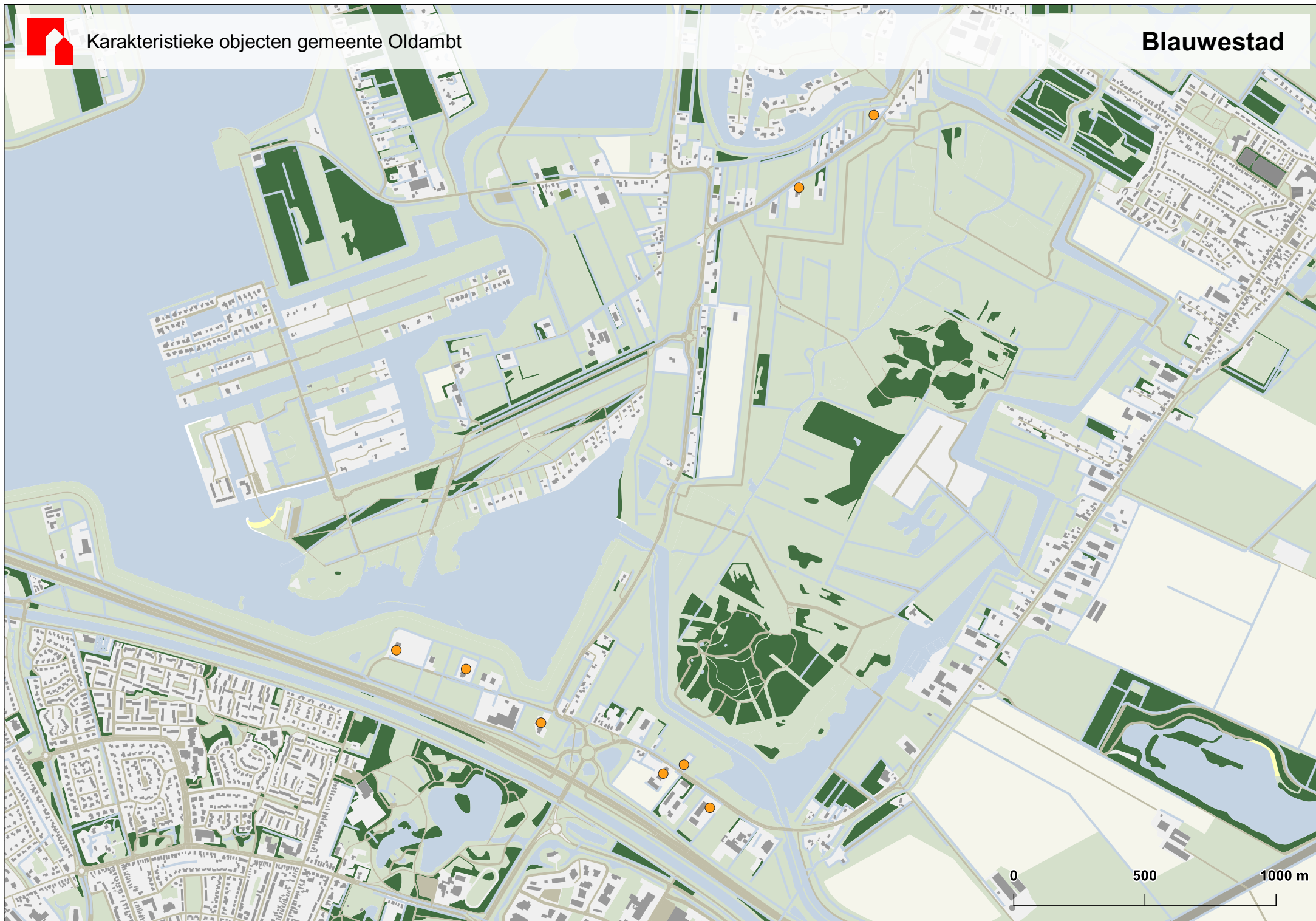
2. Karakteristieke objecten

Blauwestad

Blauwestad is aangelegd op het natuurlijk lager gelegen gebied dat lange tijd een nat veengebied is geweest. De dorpen Scheemda, Midwolda, Oostwold, Finsterwolde, Beerta, Winschoten en Heiligerlee zijn ontstaan op hoger gelegen, pleistocene zandruggen. In het lager gelegen gebied hebben twee veenmeren gelegen, namelijk het Scheemdermeer en het Huningameer. Het Huningameer wordt rond 1840 drooggelegd, maar is tegenwoordig nog te herkennen in de wegenstructuur van Ekamp en Kromme Elleboog. Het gebied is dunbevolkt gebleven en vanaf 2005 werd het getransformeerd tot de Blauwestad.

Blauwestad is gecreëerd om het gebied nieuw leven in te blazen en het aantrekkelijker te maken voor (nieuwe) bewoners en bedrijven. Het doel was om de leefbaarheid en werkgelegenheid te vergroten, de toeristisch-recreatieve infrastructuur te verbeteren en een nieuwe woonlocatie te creëren. Acht vierkante kilometer landbouwgrond is onder water gezet om het Oldambtmeer te realiseren en rondom het meer werden nieuwe woningen gebouwd. De meeste bebouwing en structuren in de Blauwestad zijn recent aangelegd, maar een deel van de oude structuur en bebouwing is nog herkenbaar en behouden gebleven. In de oudere streekjes Oostereinde en Ekamp staan enkele karaktersistieke boerderijen en woningen.

	Ekamperweg	4	Finsterwolde
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	1		
 Boerderij van het Oldambtster type gebouwd halverwege de 19e eeuw. Boerderij in sobere ambachtelijk-traditionele trant. Oudere type met baanderdeuren in het vlak van de voorgevel aan een zijde voorzien van krimpen. Beeldbepalend gelegen aan de Ekamperweg. De directe omgeving is sterk gewijzigd door de aanleg van de Blauwestad. Met twee linden aan de voorzijde van de boerderij.			

	Ekamperweg	29	Finsterwolde
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Boerderij van het Oldambtster type. Boerderij in ambachtelijk-traditionele trant. Aan een zijde voorzien van krimpen. Met baanderdeuren in de voorgevel. Stookhut aan de westzijde van de boerderij. Beeldbepalend gelegen aan de Ekamperweg. Ensemble van boerderij met stookhut. De nokrichting van de boerderij volgt de perceelsrichting.			

	Oostereinde	9	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Rentenierswoning gebouwd rond 1900. Eenlaags woonhuis onder omlopend schilddak. Uitgevoerd in sobere, ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen op perceel met hoog opgaand geboomte aan het Oostereinde. Een van de weinige woningen aan de noordzijde van het Oostereinde.			

	Oostereinde	14	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Voorhuis van een boerderij. Herbouwd in brand in 1938. Villaboerderij waarbij het voorhuis is uitgevoerd als villa in Interbellumarchitectuur. Van waarde vanwege de kenmerkende architectuur van het woonhuis. Beeldbepalend gelegen aan het Oostereinde, tussen de Blauwestad en Winschoten. De schuur is in een latere fase vervangen en valt derhalve buiten de aanduiding.			

	Oostereinde	18	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Oldambtster boerderij gebouwd in 1847. Met kapschuur uit 1936. Voorhuis is onderkelderd en voorzien van rij zaadzoldervensters. Met baanderdeur in voorzijde van de schuur. Geschiedenis van boerderijplaats gaat terug tot eind 18e eeuw. Beeldbepalend gelegen aan het Oostereinde. Ensemble van boerderij met kapschuur. Latere aanbouw aan de kapschuur valt buiten de aanduiding.			

	Oostereinde	24, 24A	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Boerderij van het Oldambtster type met tweekapsschuur. Gebouwd in 1865 en in 1939 uitgebreid met een serre in in 1952 met een bijschuur. De geschiedenis van de boerderijplaats gaat terug tot in de 18e eeuw. Zeer beeldbepalend gelegen nabij de rotonde de Blauwe Roos aan de A7.			

	Oostereinde	45	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Boerderij van het Oldambtster type, gebouwd in 1898. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Voorhuis voorzien van lijstgevel, gestucte middenrisaliet en een rij zaadzoldervensters. Recent gerestaureerd. Beeldbepalend gelegen aan het Oostereinde, ten zuiden van de Blauwestad.			

	Oostereinde	49	Winschoten
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
 Boerderij van het Oldambtster type gebouwd in 1951. Blokvormig tweelaags voorhuis. Uitgevoerd in zorgvuldige Wederopbouwarchitectuur. Beeldbepalend gelegen aan het Oostereinde, ten zuiden van de Blauwestad. Van waarde als voorbeeld van naoorlogse bouw van boerderijen.			

3. Waarderingscriteria

Het object of complex wordt aangemerkt als karakteristiek voor de gemeente Oldambt op grond van de volgende criteria:

Cultuurhistorische waarde, met als leidraad:

- het belang van het object / complex als bijzondere uitdrukking van een lokale culturele, sociaal-economische, maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkeling;
- het belang van het object / complex als uitdrukking van een emotionele band of beleving van de bewoners met het gebied.

Architectuurhistorische waarde, zich uitend in één of meer van de volgende punten:

- het belang van het object / complex voor de geschiedenis van de architectuur van het exterieur;
- het belang van het object / complex voor het oeuvre van een architect, stedenbouwkundige of ontwerper;
- het belang van het object / complex vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- het belang van het object / complex vanwege bijzonder materiaalgebruik, detaillering en constructie van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
- het belang van het object / complex vanwege het innovatieve karakter als uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling.

Stedenbouwkundig-landschappelijke/ensemble waarde, met als leidraad:

- de betekenis van het object / complex vanwege de situering en de ruimtelijke relaties met de omgeving;
- de betekenis van het object / complex als essentieel onderdeel of representant van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en/of stedenbouwkundig-landschappelijk van belang is.

Authenticiteit:

- de betekenis van het object / complex vanwege de authenticiteit van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
het belang van het object / complex in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de rurale omgeving of directe omgevingsruimte.

Zeldzaamheid:

- het belang van het object / complex vanwege de architectonische, stedenbouwkundig-landschappelijke, bouwtechnische, typologische en/of functionele zeldzaamheid in het gebied van de gemeente Oldambt.

Score

Per criterium kunnen de objecten tot drie punten scoren:

0 punten	geen waarde
1 punt	aanwezige waarde
2 punten	hoge waarde
3 punten	zeer hoge waarde

4. Bronnenlijst

Literatuur

- E. Brehen, *Winschoten in foto's; er is veer verdwenen*, Winschoten 2005
- E. Degenhart-Drenth, E. Stamhuis, *Registratie cultuurhistorisch waardevolle objecten in de gemeenten: Winschoten, Scheemda, Oosterbroek, Beerta, Midwolda, Finsterwolde, Nieuwolda en Termunten*, Stadskanaal 1989
- Gemeente Oldambt, Libau, *Kwalitatief ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Oldambt 2011-2012: deel 1; ruimtelijke hoofdstructuur*, 2012
- Gemeente Oldambt, Libau, *Kwalitatief ruimtelijk ontwikkelingsperspectief Oldambt 2011-2012: deel 2; dorpenstructuur en bebouwing*, 2012
- Wijbrand Havik, *Architectuurgids provincie Groningen (1900-1994)*, Bedum 1994
- Peter en Klaske Karstkarel, *323x Groningen; Van Adorp tot Zuurdijk*, Leeuwarden 2009
- Libau, *Dorpen in Groningen: ontdek je dorp en ontwikkel het samen verder*, Groningen 2019
- Ronald Stenvert, e.a. *Monumenten in Nederland, Groningen*, Zwolle 1998

Websites

- www.bagviewer.kadaster.nl
- www.beeldbankgroningen.nl
- www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/groningen/groningen
- www.topotijdreis.nl